

[Undervisningsministeren.]

over et vist åremål, og også selve projekteringen og opførelsen af den enkelte bygning kræver sin tid. For at have tilstrækkelig kvalificerede lærere til rådighed på det tidspunkt, hvor nye fakulteter etableres, må der i de foregående år være gennemført en bevidst rekrutteringspolitik, og for at få det hele afviklet i en takt, som landets økonomiske ressourcer kan bære, må udbygningsprogrammet kunne indpasses i statens langsigtede investeringspolitik. Det er endvidere af vigtighed for de egne og byer, som skal indstille sig på en rolle som fremtidige universitetssæder, at de i tide kan træffe dispositioner med henblik herpå.

Løsningen af de omfattende opgaver, som en sådan planlægning stiller os over for, gør det nødvendigt at foretage en styrkelse og omordning af den organisation, som skal forestå arbejdet dermed. Dette vil medføre konsekvenser for undervisningsministeriets interne organisation, hvilket der også vil blive taget hensyn til ved den omlægning af ministeriets 2. departement, som inden længe kan forventes effektueret. Men herudover må der etableres et permanent planlægningsudvalg med den opgave at yde vejledning ved planlægningen af universitets- og læreanstaltsudbygningen. Udvalget kommer til at adskille sig fra det nu siddende universitetsplanlægningsudvalgs derved, at det bliver et permanent organ, og dels ved, at de opgaver, som tænkes henlagt til det, bliver af et noget videre omfang. Det er tanken, at det skal medvirke ved udformningen af en langtidsplan for udbygningen af universiteterne — en plan, som i tid rækker langt videre end det tidsrum, som universitetsplanlægningsudvalget i første omgang har kunnet gøre til genstand for behandling — formentlig for de kommende 20-25 år. Men en sådan planlægning må ses i nøje sammenhæng med den samlede udbygning af hele den højere uddannelse i alle dens kendte eller kommende nye former. Det vil derfor være naturligt, at udvalgets opgave omfatter ikke alene universiteterne, men også de øvrige under undervisningsministeriet henhørende højere læreanstalter, ligesom udvalget i ønsket omfang også bør stå til rådighed for andre ministerier, under hvis ressort der er henlagt højere undervisning. Samtidig bør

udvalget være rådgivende ved den løbende, mere kortsigtede planlægning, som allerede finder sted eller må antages at ville blive tilstræbt med henblik på flerårige bemandings-, bygnings- og bevillingsmæssige udbygningsprogrammer. De nærmere retningslinjer for udvalgets sammensætning og funktion vil nærmere blive overvejet.

Regeringen finder det imidlertid påkrævet, at der allerede nu, inden udvalget etableres, søges tilvejebragt fornøden afklaring af den målsætning, som den nævnte langtidsplanlægning bør tage sigte på. Selv om vi, som universitetsplanlægningsudvalget har påpeget det, ikke i dag er i besiddelse af fuldt gennemarbejdede prognoser over, hvorledes udviklingen må forventes at ville forløbe i de kommende årtier, mener jeg dog, at vi har tilstrækkeligt grundlag for en bedømmelse af udviklingen i så store træk, at det ville være forsvarligt nu at fastlægge i hvert fald hovedretningslinjerne for de forholdsregler, der må træffes.

Vi ved, at tilgangen af nye studerende til universiteterne er blevet forøget med over 100 pct. siden 1959, og at tallet må forventes at stige yderligere i de nærmest følgende år, hvor antallet af dimittender fra gymnasieskolen og studenterkurserne vil være i fortsat stigning. I det økonomiske sekretariats betænkning „Undervisningsbyggeri og lærerbehov 1961-80“ skønnes antallet af nye studenter at ville stige fra ca. 5.500 til lidt over 13.000 i 1980, og der er grund til at antage, at tallet vil stige til minimalt 15.000 årlig omkring midten af 1980'erne. Dette naturligvis forudsat, at udbygningen af gymnasieskolernes kapacitet finder sted i takt med behovet. Jeg skal i øvrigt i denne forbindelse ikke undlade at bemærke, at 15.000 dimittender årlig omkring 1985 kun vil svare til den studenterfrekvens, som man venter at have passeret allerede 15 år tidligere i Norge og Sverige, nemlig 20 ud af hver 100 18—19-årige.

Et årligt antal dimittender af denne størrelsesorden må antages at få mindst en fordobling af det nuværende antal universitetsstuderende til følge, således at der i løbet af 1980'erne skulle blive behov for i hvert fald 34.000-35.000 studiepladser, hvis man forudsætter opretholdt den frie studieadgang til universiteterne. Forudsættes endvidere i den fremtidige planlægning